

Hlavně neznásilňovat, neublížit a nemanipulovat

rozhovor s lektorkou Viktorií Čermákovou

První roli jste hrála ve třech letech ve filmu Lucie a zářky. Mohla byste popsat svou cestu k herectví?

Strašně vás ovlivní, když hraje ve třech letech hlavní roli ve filmu. Mozek a psychologie člověka není ještě úplně hotová. Točila jsem půl roku, premiéra byla v mých čtyřech letech a vlastně jsem se dlouhé roky neorientovala v tom, kdo je moje rodina, kdo je má maminka, tatínek. Ve filmu hrál mého tatínka Honza Tříška a já jsem se do něj vášnivě zamilovala a krom toho to režíroval strašně šikovný režisér Ota Koval, který to s dětmi uměl, a protože naše rodina moc nefungovala, tak mi tak nahradil tatínka a pocit životní jistoty.

Následně jsem od devíti let chodila na základce na dramaťák, ve čtrnácti letech jsem byla konkurzem přijatá do A studia, kde jsem byla deset let, a do toho jsem udělala konkurz do Divadla na provázku, kde jsem rok pracovala jako profesionální herečka. Nevystudovala jsem žádnou školu, ale deset let jsem pracovala v A studiu. Pak přišla revoluce a všechno bylo jinak. První porevoluční angažmá bylo v Městských divadlech pražských. Pak jsem byla herečkou pětadvacet let. Po osmileté anabázi posledního angažmá v Divadle Komedie, jsem se rozhodla ve třiceti čtyřech letech, že půjdu studovat režii.

To studium mě ve vašem životopisu zaujalo, jak náročné to bylo?

Nešlo to. Odešla jsem ve třetáku, nedodělala jsem to, obřechla jsem to. Přes noc jsem pracovala v baru, a protože mi nic neodpustili, tak jsem se ráno v tělocvičně v šestatřiceti válela po zemi a dělala pocity. Škola byla do večera, zároveň jsem dělala projekty a k tomu jsem měla sedmnáctiletého syna a rozváděla se. Bylo to strašně těžké.

Co vy, dramatická výchova a dětské divadlo?

Úplně jsem do toho nepronikla, to je otázka psychologie. Mozek a duše dítěte se utváří složitě, pak projde pubertou a po pětadvacátém roku života by se dalo říct, že je člověk dospělý a už ví, co dělá a říká. Děti do třinácti let jsou strašně křehké a musí se s nimi pracovat jinak než s těmi od třinácti. Musí se

dávat pozor, aby se těm dětem neublížilo a jsou jen výjimeční lidé, kteří na to mají talent. Hlavně neznásilňovat, neublížit a nemanipulovat. I když jsou děti malé a nemohou se bránit, tak už jsou to osobnosti, které mají nějakou barvu, směřování, zájmy, preference a schopnosti, které je potřeba rozvíjet individuálně a nenutit je, neškatulkovat a snažit se rozvíjet to, co v nich kvete a to, co je silné a je jejich vlastní.

Dáváte si vzhledem k vaší vzpomínce pozor, jak děti vedete?

Ta vzpomínka není špatná, hodně mě to ovlivnilo, podpořilo imaginaci a možná se to spojilo s mojí špatnou schopností vnímat svět reálně. Celý život jsem žila malinko bokem, ve svých představách, ale zase se člověku v divadle hodí mít imaginaci a nestát pevně na zemi. V životě pak přišly situace, které mě postavily na zem.

Jakými tématy se ve své tvorbě zabýváte? Opakují se?

Určitě, všechna představení i drobné práce, které jsem udělala - a je jich docela hodně - se týkají témat lásky, víry a boje za svobodu. Víry v to, že má něco smysl.

Co podle vás není ideální dialog?

Nemám ráda dialog, když se mě někdo snaží deprimovat a vzít mi smysl.

Máte pocit, že je kolem hodně takových lidí?

Kolem věcí politického rázu jsem byla hodně deprimovaná, hodně těžko jsem v sobě nacházela novou naději. Zažila jsem intenzivně dění kolem revoluce, bylo mi čtyřadvacet, měla jsem malinký dítě a ten zážitek byl pro mě podstatný. Teď šest

Rozhovor pokračuje na straně 12...

Mrož v krabici, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň: Du verstehst mich, nicht war?

Chtěli jsme dělat horor

 rozhovor se souborem

Mohli byste popsat, jak vznikl nápad na inscenaci?

Adam: Tentokrát jsme začínali jinak než obvykle. Nezačínali jsme od tématu, ale chtěli jsme dělat horor a zkoumali jsme Kytici. Nenašli jsme v ní ale téma, které by nás zajímalo, které by bylo svým způsobem dnešní. To jsme našli až v Kafkovi, který nám nabídl sociální horor, jak jsme si ho nazvali.

A jak jste se dostali ke Kafkovi?

Adam: To nám nabídl náš vedoucí Michal. On ho prý nabízí všem, ale všichni ho odmítají.

A proč jste ho neodmítli vy? Čím vás Kafka (ne Michal) oslovil?

Adam: Začali jsme Proměnou. Zaujala nás tím, jak byla dobře napsaná a pro nás pochopitelná, a tak jsme si asi oblíbili Kafku. Zaujalo nás téma nedorozumění a toho vládce nad námi.

Proč je vám to blízké?

Anička: Přejde mi, že je to hodně viditelné na dnešní společnosti. Spousta lidí, ačkoli jsou spolu v práci, ve škole, tak si spolu nedokážou porozumět. Vidíme to skoro každý den, tak asi tím.

Můžete specifikovat žánr sociální horor?

Michal Ston (vedoucí souboru): Ten žánr jsme si vymysleli dřív, než jsem přišel s Kafkou. Byla to zkratka pro životní horor. Horor s ostatními lidmi a sám se sebou ve společnosti. A potom jsme hledali prostředky, jak se k tomu

dostat na jevišti. Doufám, že jsme v něm společně objevili humor, který je zásadní a v naší inscenaci důležitý.

Není to tak, že humor a smích jsou takovými obrannými mechanismy před krutou skutečností?

Aleš: Chtěli jsme lidem ukázat a zprostředkovat, co zažívají ve svých životech a to, co se může stát kdekomu. Myslím, že reakce smíchu odráží to, že tu situaci znám a už jsem ji mohl na svou kůži vyzkoušet. To mi přijde super, protože tam člověk může dát sám sebe.

Michal: A i tohle je v Kafkovi. Jsou věci, které člověk zná ze svého života a je šťastný, že je někdo dokáže takhle úžasně popsat.

Jak jste žánr sociální horor skloubili s Kafkou při tvorbě inscenace?

Niky: Vycházeli jsme z našich životů a situací a Kafka se nám tam tak prolínal a jeho texty tam pasovaly. Spoustu věcí jsme si přinesli sami. Třeba scéna s Alešem a popcornem, tak s tím jsem přišla já, protože to občas dělám doma.

Hráli jste sami sebe?

Eliška: Ano hráli, ale byly to spíš naše karikatury.

Niky: Řekla bych, že to z nás vycházelo.

Aleš: Myslím, že kdyby to nebylo karikaturou, tak by to bylo filmové herectví a na divadle by to splynulo v takový guláš čehosi. Tím, že je to karikatura, to líp působí na diváka.

Eliška: A taky, jak je to zvětšené, může si to přebrat po svém.

Michal: Myslím, že takhle se to vážné může předat daleko vážněji než něco strašně závažného.

Jak dlouho spolu hrajete?

Anička: Jak kdo, ale v této sestavě tři roky.

A jak dlouho jste na inscenaci pracovali?

Niky: Od března.

Anička: A premiéra byla 31. března.

Niky: Ale s cvičeními a tím žánrem jsme přišli na začátku školního roku.

Adame, jak sis užil, že můžeš vedoucího Michala zmlátit stojanem?

Adam: Bylo to geniální. Po dvanácti letech jsem mu to mohl vrátit.

Daniela Walová

Rozumíš mi, že...?

Tak jako další inscenace, které byly na tomto festivalu k vidění, i projekt Michala Stona a jeho svěřenců z Mrože v krabici nabízí německým názvem *Du verstehst mich, nicht wahr?* jistý klíč k jejímu chápání. Je jasné, že pokud nerozumíte německy, nechápete. Úporná snaha pochopit vás naopak uvádí ve zmatek, čím víc se snažíte porozumět a vyhovět, tím trapněji a zoufaleji se cítíte. Tak může vypadat i základ komunikace režiséra se začínajícími herci, kdy on klade nejrůznější požadavky a výzvy, zatímco jeho svěřenci se v tom prostě plácají... a neví. Pochybují a cítí se zmateni, tak jak se možná cítil v životě i Franz Kafka, který se z těchto problémů a absurdit života dostával psaním, Popisoval v něm s nadsázkou absurditu, rozpaky, nejistotu a nemožnost dobrat se ve zmateném světě pravdy. Divadlo je a bylo vždy zrcadlem světa, pocitů jednotlivců ztracených v něm, a zároveň světem v kostce, uzavřeným v prostoru jeviště (inspirace pro tuto větu pochází, jak jste jistě poznali, od Shakespeara...). Dlouhý úvod slouží jako odrazový můstek k tomu, abych sdělila, že představení *Mrože v krabici* naopak zcela jasně ví, co chce říci. Je zjevné, že pětice mladých lidí na jevišti velmi dobře chápe, co (tam) dělá, a vlastně nám výše uvedené problémy se světem a procesem divadelní tvorby v jednom prezentuje způsobem vskutku pozoruhodným, Balancuje s jistotou na pomezí herectví a performance, vysoké nadsázky a velmi upřímné osobní výpovědi. A nad tím vším se vznáší hlas ze tmy, neviditelný režisér, velký bratr, který dává pokyny, a nesnese odpor... Ten hlas se může konkretizovat v podobě režiséra, který je následně ve vzpouře jednotlivce zlikvidován, a tím může přijít kýžená svoboda. Ale pokud zjistíme, že je to spíše hlas, který je někde uvnitř v nás, jakési provokující alterego, zlikvidovat ho nelze. Zmatenost pokračuje. V tomto případě vidím inspiraci Kafkou spíše jako pomocnou slovní rekvizitu, která rytmičuje tvar představení. Nemusí být vždy srozumitelná, a vlastně to ani není zcela nutné. Důležité je uvědomit si v tomto případě pozoruhodný proces tvůrčí práce, který cítíme v backgroundu. Každý z pěti lidí (a všechna čest souboru, že není poznat, že v původním tvaru jich bylo šest!) nese současně dvojí identitu: je tu sám za sebe a současně hraje sám sebe v jisté nadsázce. Nabízí se tu tedy několik lidských typů, a zároveň konkrétních jedinců, kteří se „perou“ s pokyny režiséra, s bipolární snahou vyhovět mu a zároveň zůstat sám sebou. A je to patrně zážitek jak pro samotné herce, protože navzdory tomu, že je dána základní osnova, každé jednotlivé představení odráží prostředí, ve které se hraje „ted a tady“, daleko více než jakákoli regulérní inscenace, tak pro diváky. Já osobně zítra ráno začnu tím, že se podívám do zrcadla s trochu jiným pocitem než obvykle – nezměnila jsem se náhodou v podivného brouka, kterému nikdo nerozumí?

Jana Soprová

divný smích Proměna
intimní podruhý
přemýšlím kváskovina nevím
fantastické sranda rozpačitá
těžký skvělý divadlo
Kámen Kafka

Nové divadlo! YESSS!!! Svitavy: Rašín na E4

Asi to není kabaret

Sedíme se souborem na jevišti v Roškotově divadle, obě představení jsou za nimi, v zadním plánu uklízí Petr Mohr (otec Tomáše Mohra ze souboru) hudební nástroje.

Jedete na Letnou?

Matěj: Už to nestíháme!

Marcela: Bohužel.

Soubor: Ale chtěli jsme jet!

Rešerše k textu inscenace jste dělali společně?

Sarah: Věnovali jsme tomu celou jednu zkoušku, kdy jsme zjišťovali, jak to bylo s jeho dětmi a manželkou.

Anička: Ten proces byl zvláštní v tom, že v průběhu zkoušení jsme vždy na něco narazili a rovnou to dohledávali, nebylo to teda jenom o zkoušení, ale také o zjišťování informací, které v původní hře nebyly.

Kam by se dala inscenace zařadit žánrově?

Anička: Zrovna dneska jsme se o tom bavili. Myslím, že to vyvolává dojem, že to bude kabaret, zvlášť ten začátek. Ale asi to není kabaret (smích).

Tom: Je to výchovné, edukační.

Soubor: Ale s tím jsme do toho i šli.

Matěj: Inscenace vznikla v rámci projektu Knihovny Václava Havla. Zapojilo se do něj asi 27 škol, tudíž jsme předlohu vybrali záměrně kvůli tomuto projektu.

Ukončením projektu byla přehlídka...

Matěj: Ano, avizovali přehlídku, ale sami nevěděli, kolik souborů se přihlásí. Nakonec na jedno odpoledne sezvali všech

27 souborů do Divadla v Dlouhé a udělali z nich koláž živých ukázek i záznamů. My jsme na přehlídce měli oboje. Marcela: Živě tam byl úsek, kdy Kopecký vede lid přes Václavské Náměstí

Bára: A ze záznamu snová pasáž.

Anička: Provázely to dvě paní, které byly organizátorky přímo z Knihovny Václava Havla, jedna z nich dokonce vzpomínala na Havla jako na svého kamaráda. Na konci to bylo docela dojemné, zpívala se hymna a tak.

Ten text je poměrně náročný, dal se zapamatovat?

Sarah: Některé věty jsou fakt hodně složité. Třeba ta moje nejsložitější, to je něco.

A jak zní?

Sarah: (k souboru) Jak to začíná? (smích) „Nícméně dovolila jsem si tuto licenci, ve snaze najít soudobému člověku srozumitelnější výraz radosti obou manželů.“

Anička: Hodně jsme toho ale vypustili, informací tam bylo mnohem víc.

Bára: Text nevybízí k akci, bylo celkem těžké dostat se k nějakému prostředku vyprávění, aby to nebyl jen mluvený text.

Je to váš první projekt bez pedagogického vedení, pocítili jste nějaký rozdíl?

Anička: Jsme z dramataku od Jany Mandlové zvyklí pracovat kolektivně, takže to nebyl problém.

Matěj: Rok předtím jsme odehráli inscenaci, na které většina z nás pracovala skoro tři roky. Ta motivace byla pravidelně se dál setkávat v tomto složení a mít k tomu důvod.

Nevadilo vám, že nemáte někoho, kdo by se na inscenační proces díval zvenku?

Bára: V podstatě jsem byla venku já, protože jsem se rozhodla, že hrát nechci. Ale řekla bych, že každý něčím přispěl.

Tom: Samozřejmě jsme to ukázali Janě Mandlové, Karlovi Šefrnovi a našim rodičům, kteří se vyznají a poradili nám.

Petr Mohr (zpoza piana): To je hezky řečeno! (smích)

Tom: Zpětná vazba tedy proběhla až po procesu tvorby.

Budete v tomhle uskupení pokračovat dál?

Soubor: ANO!

Matěj: Už je i nápad!

Anička: Zatím to ale nemůžeme říct!

Marcelka: Vymysleli jsme to včera. (smích)

Ani naznačit?

Soubor: Ne! (smích)

Vít Zborník

Zítra to spustíme... ten stroj revoluce!

Když v roce 1988 zazněl poprvé text hry Zítra to spustíme, tehdy ještě utajovaného dramatika, v rámci scénické revue Rozrazil, málokdo tušil, že za necelé dva roky bude autor prezidentem, a že v následujících třiceti letech bude jeho jméno znít velmi hlasitě nejen u nás, ale v celém světě. Od té doby se kolo dějin několikrát pootočilo, a pro nejmladší generaci se události vzdálené třicet let staly historií. Loňská výzva Knihovny Václava Havla, aby studenti inscenovali ke 100.výročí republiky jeho hru o předvečeru převratné změny v našich dějinách, ukázala, jak živoucí a stále aktuální Havlův text ZÍTRA TO SPUSTÍME je. A o tom jsme se přesvědčili i včera, kdy obrovská demonstrace na Letné jako by se stala současným komentářem k představení Rašín na E4. Kolo dějin se znovu neklidně pootočilo...

Ale teď k samotné inscenaci Nového divadla YESS!!! Nesnadný Havlův text se v jejích interpretaci proměnil ve skutečný DIVADELNÍ zážitek. Žádná povinná pieta vůči autorově textu, ale zmocnění se Havlových myšlenek a celé hry s mladým elánem, a mladým chápáním a smyslem pro humor. K samotnému tvaru, na pomezí kabaretu a publicistického divadla, přibyla ke sloům a situacím spousta pozoruhodných scénických nápadů. Využití principu šachové hry (k němuž odkazuje i název) jako série politických tahů, ale navíc zmnožení šachovnic, na nichž se odehrává simultánně několik partií, směřujících ke stejnému cíli – velké změně. Invenční zpracování ikonických hudebních motivů (Vltava, Ach synku synku či Kde domov můj) v rozmanitých variacích schopných muzikantů, ale i vkomponování vlastních písní do inscenace. Nenápadné, ale velmi příjemné přidání lehce erotického motivu a nevysloveného motta Cherchez la femme (ať už v konkrétní podobě Rašínové Karličky, či přeneseně i Olgy Havlové – ano, ženy v pozadí vždy byly neviditelnou, ale důležitou součástí politiky). A na závěr nepatetické připomenutí významných momentů novodobé české historie v Rašínově snu, dojemné i ve své minimalistické podobě. To byly prvky, které spoluvytvářely kompaktní scénický tvar... Nepochybuji o tom, že autor hry by měl měl z tohoto života své hry radost. Tak jako já.

Jana Soprová

fantastické
současnost
poučné
dějepis
republika
klasika
síl
krásné
šachy
mír

Všechno, co jsem chtěla vědět o zvuku, ale bála jsem se zeptat

 seminář Zvukonstrukce a hudbamaturgie

1. Už vím, jak štěká srnec.
 2. Rytmus je náš pán (ten s malým r)
 3. Nejsem fajnovka, když si zacpávám uši při skřípajícím příjezdu vlaku. Naopak, kdo si uši nezakrývá, může z toho mít tinnitus!
 4. Když potřebuješ udělat zvuk vrzání dveří, nenahrávej vrzání dveří. Vystačíš si s pusou.
 5. Nechápu, jak jsem až do dneška mohla žít bez ASMR. Kdo taky neví, co to je, nechť zadá zkratku autonomní senzorké meridiá nové reakce na Youtube, a uvidí. Respektive uslyší.
- Více prozradí rozhovor s lektorem semináře Matoušem Hekelou.

Přišlo mi, že na semináři dost přemýšlíte o úloze zvuku v běžném životě a jeho uplatnění na divadle. Zvuk pouze nedoplňuje akci, ale může stejně dobře zachytit nebo dokonce nahradit prostor, čas nebo náladu. Je ten dojem oprávněný?

Přesně tak. Kurz by měl být o uvažování a přemýšlení o hudbě a zvuku ještě předtím, než je začneme dávat do představení. Mám pocit, že se tímto postupem na divadle často neřídí. Hudba se vybírá třeba podle toho, kdo má jakou oblíbenou písničku nebo z pouhé potřeby něco okamžitě nazkoušet, přestože to tam úplně nepatří a nefunguje.

Tví svěřenci mají za úkol ve skupinách vytvořit příběh pomocí zvuků. Budou si moc jejich výstupy poslechnout i ostatní na Mladé scéně?

To si nejsem jistý. Rád bych to nechal na kurzistech, protože ty věci, které probíráme, můžou být celkem osobní až intimní. Někdo může mít s tím zvukem spojené příjemné i nepříjemné pocity.

Odnesou si seminaristé i něco z technické stránky práce se zvukem?

Ta je pro mě vedlejší. Doufám, že jsem odhadl správně, že ani oni nepřišli kvůli technickým věcem, ale pro to, aby se dozvěděli, jak zvuk funguje. Co se týče ještě toho výsledného příběhu, tak tam nejde ani o kvalitu nahrávky, ani o kvalitu smíchání zvuků, ale spíš o přemýšlení nad symboly a smyslem.

Ty sám se věnuješ skládání hudby a pracoval jsi se skupinami jako Spitfire Company nebo Tantehorse. Mohl bys osvětlit, jak funguje vaše spolupráce?

Spitfire company byla platforma pro experimentální věci v prostoru se site specificem. Tantehorse je spíš takové hledání vnitřní motivace a niterných témat. S nimi spolupracuji stále a je to pokaždé o něčem jiném. To se mi líbí. Sám nedovedu říct, jestli dělám nějaký specifický žánr. Dělám rád jak abstraktní nemelodické plochy, které nemají žádný obsah, žádné sdělení, ale stejně tak mám rád občas výtahovou hudbu nebo nějaký prvoplánový valčík a vyhraju si s tím.

Přibliž nám, co znamená tvá profese sound designera?

Úkolem sound designera je vystavět scénografii zvuku. Rozhodnout, jak se zvuk bude technicky šířit po prostoru. Klasicky jsme zvyklí na dva repráky vlevo vpravo, ale dá se s tím vyblbnout daleko víc. Dá se třeba umístit reprák pod diváky a zapnout až na konci představení.

Pocituješ na sobě nějakou profesní deformaci? Jsi třeba citlivější na hluk?

Nejsem, nevadí mi hlučné prostředí. Dokonce nemám problém v něm usínat, protože kolikrát jsem nucen kvůli práci spát na koncertě pod pódiem. Naučil jsem se zvuky vytěšňovat. Co potřebuju, vytěsňím, a naopak spojím třeba dva nesourodé zvuky. I k tomu bych kurzisty rád vedl.

Jaké zvuky jsou ti nejpříjemnější?

Nedokážu říct, jaké mám rád zvuky, ale spíš materiály. Mám hrozně rád sklo, protože dokáže obsáhnout spoustu věcí. Můžete do něj ťuknout, může vytvořit konflikt rozbitím. Křupe úplně jinak než ostatní materiály. Je krásné, když vezmeme dvě vinné skleničky a točíme s nimi. Sklo, když se prohýbá, tak vydává jemné praskání. Proto mám rád zvuky skla, i když se často řadí mezi nepříjemné zvuky.

A nepříjemné zvuky pro tebe jsou?

Pro mě asi nejnepříjemnější zvuk je lidský hlas. Když je nějak vlezlý, když lidi telefonují v dopravních prostředcích. Ale mám takovou metodu, jak se s tím vypořádat. Představuju si, že pořizuju zvukový záznam a že ten zvuk analyzuju. Říkám si, co bych s ním pak udělal, a přestane mi vadit. Ale že bych měl konkrétní nepříjemný zvuk to asi ne, protože na každém je něco zajímavého a má zajímavé využití.

A co zvuk ticha?

Ticho je velmi krásný zvuk. Ten nejhlasitější. Ticho, když na jevišti vystřídá nějaký jiný zvuk, je pak hrozně slyšet.

Daniela Walová

Pište, přestože si myslíte, že je to špatné

 seminář Základy tvůrčího psaní

Co bylo cílem vašeho semináře?

Já jsem takový cíl dopředu neměl. Netušil jsem, jaká skupina se sejde, jaká budou očekávání. Skupina byla velmi různorodá v různém věku, což není úplně jednoduché, ale nakonec jsme našli společná témata.

Jak zkušený seminarista byl?

Leckdo si psal pro sebe, nikdo z nich nepřiznal, že by už něco měl v šuplíku. Byla tu možnost přinést šuplíkové texty, ale nakonec jsme se k tomu nedostali, spíš se nechali nést tím, co jsem nabízel. Ale je pravda, že využívali toho, když říkali, jaké

cítí problémy, tak jsem se s tím snažil pracovat tak, aby se to dalo zobecnit, protože většinou nějaký tvůrčí problém nemá člověk sám, ale vždycky se dá najít nějaká analogie.

Mohl byste uvést příklad cvičení?

Začali jsme úvahou o jazyce a jeho magické funkci. První den jsme se zabývali poezií a zkoušel jsem tady rozklíčovat takové někdy traumatizující poučky o tom, co to je rým, jak vypadá vázaný verš, jaký je jeho smysl, jaký je jeho původ, jak se dá využít dnes. Každý si zkusil napsat limerik, což je taková krátká, vtipná, pětiveršová básnička. Potom v rámci přesunu k obsahu každý zkusil vytvořit hádanku, na ní jsme si ukazovali, co je to metafora. Další cvičení bylo, že si každý zkusil dopsat jednu nesmírně zvláštní a brutální pohádku bratrů Grimmů a vymyslet alternativní závěr. Hlavní cvičení spočívalo v napsání vlastního textu, inspirováno vizuálním světem japonské umělkyně Yayoi Kusama.

Máte jako spisovatel mezi divadelníky pocit, že divadlo vnímáte jinak?

Jsem docela jednoduchý divák, jdu do divadla za zážitkem.

Na divadle se mi líbí věčnost, s jakou je schopno pracovat s literární předlohou. Spoustu spisovatelů je ješitných na to, jak se s jejich texty na divadle zachází, ale pro adaptaci je nezbytné zahrnout jiný úhel pohledu. Tady to divadelní divání se je pro mě pořád objevné.

Podílel jste se na tvorbě slabikáře. Máte pocit, že v dnešní době nadbytku informací je už slabikář prostředkem ke kultivaci dětské mysli a vede ke kritickému myšlení?

To je dost složitá otázka, protože slabikář primárně slouží k tomu, aby se děti naučily číst. Vyšší cíle je těžké si tam dávat. Problém je otázka kontrastu formy a obsahu. Já jsem byl postaven před situaci napsat smysluplný text, ale ne ze všech písmen, takže je to taková zvláštní křížovka, takové psaní s omezením, ale samozřejmě že jsme chtěli, aby ty texty nebyly pitomé. V každém slabikáři najdeme větu- Ema mele maso, ale dneska už děti maso nemelou, některé ho ani nejedí. Snažili jsme se tam dát takové svěží vzory, máme tam maminku, která tam maluje, místo toho, aby vařila.

Je spojení citlivý básník klišé?

Asi si dobrovolně necitlivý člověk nebude psát poezii, ale kdo je necitlivý? Básně může psát každý a může tu citlivost poezii kultivovat. Umění je kanál, který emoce přenáší, a měly by být předány k divákovy formou, které porozumí.

Při reflexi semináře se mi líbilo vaše doporučení „Pište, přestože si myslíte, že je to špatné.“ Mohl byste rozvést body, které se této poučky týkaly?

1. Člověk si musí věřit a považovat se za profesionála. Problém mladšího věku je, že máme pocit, že to není dost dobré, ale pokud napíšeme něco, co jde z nás, tak kdo je ten, kdo to má hodnotit? Nikdy jsem necítil potřebu si do toho nechat mluvit někoho jiného, není to nutné.
2. Nebrat sám sebe vážně. Spisovatelů, umělců je spousta, nemít přehnané cíle, nemyslet si, že změním literaturou svět, ale může se to stát.
3. Disciplína. Naučit se tvořivost ovládat, na divadle jsou zkoušky, kde je vymezený čas, to je velmi profesionální platforma, se psaním by to mělo být podobně, minimálně zkusit se tomu vymezenou dobu věnovat.

Irena Knetlová

Hádanka, která v rámci semináře vznikla:

Za oknem krásná panna postává,
v žluté je oblečena šaty,
na stará kolena chuděře zvoní
jen běloskvoucí šály
Často však umírá brzy, dříve, než by chtěla,
když je nemilosrdně od své rodiny odtržena.
No, nikoho to nemrzí.

autorka: Eliška

Řešení: pampeliška

Vytrženo z diskuse

Du verstehst mich, nicht war?

Měla jsem problém s rytmem, rychlostí. Představení se strašně táhlo a nebyla jsem schopná vnímat všechno. Líbily se mi ale trefné poznámky a herecký výkon Aleše. --- Mně to právě vůbec nepřišlo dlouhé. Situace, i když jen někdo stál na jevišti, byly naplněné. Byla to pro mě osobní výpověď o každém z nich. --- Minimalismu mě strašně naplňoval, včetně spolupráce herců s vedoucím. --- Líbila se mi scéna a když herec šel zmlátit režiséra, byla jsem opravdu překvapená. --- Temporytmus inscenace se mi velmi líbil a počkal jsem si vždycky rád. --- Hrozně mě bavilo být na jevišti, civilnost, která je strašně těžká. --- Moc mě to bavilo, líbila se mi minimalistická gesta a grimasy. --- Viděl jsem inscenaci v Písku a byl jsem zvědavý, jestli představení bude fungovat stejně dobře. A byl jsem spokojený, že zážitek byl stejný, herci pracují s tématem vědomě a přesně vědí, co dělají do posledního detailu. --- Kafka pro mě není rozklíčovaný, nepochopil jsem to, ale nevadilo mi to, protože jsem si tam našel téma, které mě zajímalo. --- Pochopila jsem, jaké část textů tam dali, ale nepochopila jsem, proč je tam dali. --- Viděl jsem v inscenaci různá témata, například Proměnu, neschopnost komunikace, třeba ve scéně holky a kluka v kině.

Jiřina Lhotská: V mládí pro mě bylo činoherní divadlo jediným divadlem, které existovalo. Dnes jsem se dívala na antiluzivní představení a přemýšlela jsem o tom, co to pro mě je. Bylo to pro mě zprostředkování velmi silné komunikaci někoho s někým. Silná byla existence mladých lidí na jevišti. Vedoucí s herci došel až na dřeň existence jich samotných, měli možnost vypovídat sami za sebe, s minimálním použitím slov. Uvědomovala jsem si, že to je proces, který vede mladé lidi k existenci nejen na divadle, ale i v životě. Viděla jsem tam zhmožnění Kafkova procesu, nemožnosti se něčeho dobrat, něco pochopit, něco dokázat – to bylo pro mě velkým tématem. Viděla jsem, jak jsou ztraceni ve světě a svět je ztracený v nich. Děkuju souboru, a především jeho vedoucímu, Michalovi.

Pierre Nadaud: Fakt, že herec vystupuje na jevišti, je událost. Myslím, že jsme viděli typ herectví, který by se měl pěstovat. Herci přijímají svou vlastní křehkost a přetvářejí ji v sílu.

Viktorie Čermáková: Málo se mluví o tom, že Kafka má velký smysl pro humor. Viděli jsme tady jakési zjevení, které obsahují i humor a vytříbený smysl pro humor. Herci se sobě, světu a Kafkovi vlastně vysmívali, ale přitom se brali naprosto vážně. Soubor má vybudovaný velice zajímavý vztah k vedoucímu, jednak ve vedení mladých lidí, ale také v respektu k jednotlivým osobnostem.

Jakub Čermák: Pro mě to byl mimořádný zážitek. Užíval jsem si hraní mezi herectvím a performerstvím, kdy je člověk na jevišti sám za sebe. Představení mi přišlo enormně vtipné a zároveň jímavé. Potěšila mě celá linka vzpoura proti režisérovi. Nemůžu říct, že bych dokázal rozklíčovat celou strukturu, ale bylo jasné, že není nahodilá. Souboru i režisérovi závidím.

Rašín na E4

Líbila se mi skvělá funkční symbolika šachů a použití figurek v celém představení. --- Líbilo se mi ztvárnění posledních scén – Horáková, Palach a další. --- Mátlo mě, že ze čtyř dívek v černém jen jedna měla velký výstřih, červenou rtěnku a síťované punčochy. --- Ráda odcházím z divadla s nějakou katarzí, ale Rašín na mě působil jako obyčejný člověk, chyběla mi emoce z postavy, abych se s ním mohla ztotožnit. Bylo to pojednané jen dialogicky, nečetla jsem motivace. --- Text znám, dělali jsme ho, byla jsem překvapená, jak se to dá udělat jinak, než jsme to dělali my. Líbilo se mi, jak ženy manipulují dějinami, Rašínová a vypravěčky ovlivňovaly děj. --- Líbilo se mi, že se u každého hudebního nástroje vystřídal každý z herců. --- Cítila jsem poetiku svitavského Céčka, ale myslím, že tam bylo trochu příliš moc textu, byla jsem jím zahlcena. --- Poslední obraz stínohry s figurkami byl krásný a dojemný. --- V tomhle typu divadla, kde se má představit kus historie, je možná hodně textu potřeba. Soubor dokáže úspěšně využít svou hudební virtuozitu. --- Představení mě nabudilo k tomu, abych si zjistila víc informací o vzniku Československa. --- Textu možná nebylo hodně, ale byl říkán monotónně. --- Viděl jsem v představení téma, že za velkou historií jsou úplně obyčejní lidé, kteří mají rodinný život, s tím souvisely i figurky na šachovnici, ale soubor toto téma vlastně moc neakcentoval.

Jana Soprová: Hru jsem viděla v roce 1988 v rámci revue Rozrazil, tehdy to byla senzace, protože tam nebylo nahlas přiznáno, že ji napsal Václav Havel. Dnes už takhle působit nemůže. Jsem ráda, že se jí teď začala zabývat řada souborů. Havel vždycky dokáže podchytit, jak se věci strašně opakují, jak se kolo dějin valí, nabaluji se na ně různí lidé, kteří tvrdí, že to byli oni, kdo způsobil převrat. Havel soustředil velké množství materiálu, které není jednoduché zpracovat. Z představení jsem měla radost, souboru se povedlo přinést řadu dobrých divadelních nápadů. Ať už šlo o poslední fázi s přehráním událostí českých dějin, nebo o přidání dalších šachovnic nad Havlem předepsanou jednu, nebo o práci s hudebními motivy. Ikonicke melodie byly správně zapracovány do míst, kde to abso-lutně sedělo. Líbilo se mi také, jak v provedení souboru ženy lehce z pozadí ovlivňují politiku.

Jakub Čermák: Pro mě to byl velmi příjemný zážitek, vyzvednul bych herectví, hlavně ústřední dvojice. Všichni herci dokáží hrát situace, vypointovat je, správně je namixovat. Kdybych chtěl hledat limity, tak mi ten sen mi přijde jako skvělý nápad, ale jednotlivé obrazy technicky úplně přesně nenavazovaly, možná by také bylo dobré zvolit větší figurky.

Jiřina Lhotská: Hru neznám, setkala jsem se s ní poprvé. Nesmírně silná byla scéna historických událostí na konci. Uvědomila jsem si, jak část národa dokáže povstat a jít za něčím, ale nepřipustit si pochybnosti o tom, co z toho pak může být, kam to až může zajít. Až zpětně si člověk může dovodit, jak to pak dopadlo.

Viktorie Čermáková: Konec pro mě souvisel se začátkem. Inscenace mi připomínala ironický kabaret s prvky činohry. Herecké výkony ústřední dvojice byly famózní, zejména u představitele Rašína. Pochybnosti mám u čtveřice dívek, která mi připomínala chór. Na konci mi trochu spadl řemen a bylo mi to líto.

Pierre Nadaud: Odcházel jsem z představení s myšlenkou, že lid potřebuje vůdce. Můj francouzský duch mi říkal: ne. A protože teď žiju s vámi, říkal jsem si potom: proč ne.

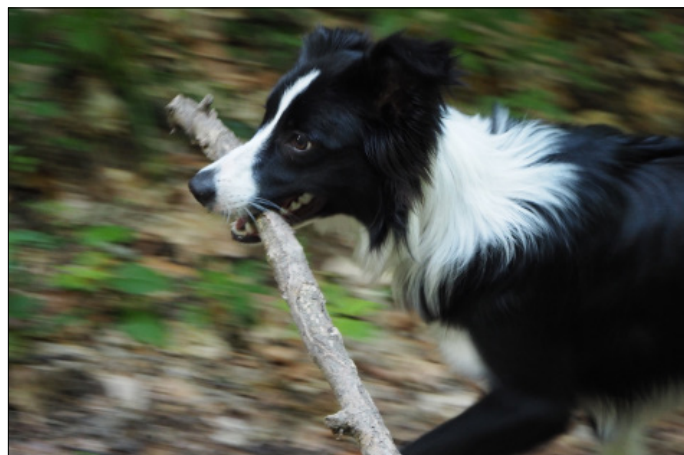
zapsal -das-

Z Malé na Andrlák aneb Popis jedné cesty

Underlák

Nahoru na horu
les popolez (i pes)
hermelín je buřt
vzájemně si vysíláme
kouřové signály

ten, který nechodí

Z Mladé na Letnou aneb Popis jiné cesty

Děti ze stanice Mladá

Všichni, co jste chtěli vědět o dětech na Mladý a báli jste se

Hovory s otci dvou batolat

Co byste Mladé scéně, jako otcové chtěli sdělit?

Otec 1: Jsem hrdý, že tady mám kluka. Můžete ho slyšet na představení, má krásný hlas.

Otec 2: Mohl by tady být dětský koutek!

Staráte se celý den o děti, zatímco matky chlapců tvoří, cítíte se v této roli komfortně?

Otec 2: Není to poprvé, co tohle zažívám, je to docela pravidelné, je ale skvělé, že to tady mohu s Otcem 1 prožívat. Jsme tu otcové s dvěma syny!

Dnešní doba tlačí na výkon, srovnáváte vzájemně výkony svých synů?

Otec 2: Porovnáváme hlavně jejich divadelní dovednosti. Vincent dokáže předstírat, že nic nedělá, přitom čůrá a kadí. Johan to včas řekne. Proto Vincent je lepší herec, dokáže to utajit.

Poděkuji za rozhovor, Otec 1 se dožaduje pokračování, zapí-nám znovu diktafon.

Otec 1 vzkazuje: Johan je určitě líp oblečený, přestože nosí oblečení po Vincentovi, ale jemu to víc sluší!

Poznámka redakce: označení Otec 1 a Otec 2 nenaznačuje, že některý z nich je jednička a druhý až druhý. Otcové si přáli zachovat anonymitu, proto přikládáme ilustrativní fotografii dvou otců na Mladé scéně, kteří mohou, ale také nemusí být osobami, které poskytly rozhovor.

Irena Knetlová

... pokračování ze strany 1

let prožívám deziluzi, mám chuť odjet někam na chalupu a izolovat se. Ale bojuju s tím!

Máte nějaká divadelní doporučení?

Ráda bych diváky pozvala na představení Prolomit vlny, hraje se v La Fabrice. Je to poslední představení, které jsem udělala a mám ho ráda. Je to moje vypořádávání se s filmem Larse von Triera, kterého nemám moc ráda a už na jeho filmy odmítám chodit. Tohle byl první film, po kterém jsem cítila, že mi nějak ublížil. Cítila jsem zranění. Dále šestihodinové představení Městských divadel pražských Anděl v Americe nebo Romeo a Julie.

Irena Knetlová

**II. ročník akce DN1N
DIVADLO NA JEDNU NOC**

Zvládnete během 24 hodin vytvořit krátkou inscenaci na vylosované téma?

Rádi uvítáme divadelní soubory, jejich torza i na souborech nezávislé skupiny divadelníků.

SPgŠ a SZŠ Křnov
13. - 15. září 2019

Registrace možná od června do 17. srpna 2019.

Divadelní spolčení Červiven
www.facebook.com/DNjednaN

Kdo páchá Mladou na Malý?

Daniela Walová, Irena Knetlová, Veronika Zárubová, Vít Zborník, David Slížek, Lenka Huláková, Jakub Hulák a další.

Neprochází jazikowou koregtůrou...